

حق و باطل در نجع البلاغه

حمدی مروجی طبسی

سرشناسه	عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر	مشخصات ظاهري
مشخصات ظاهري	شابک
فنيا	وسيع فهرست نويسي
يادداشت	كتابنامه: صن. ۲۵۰. همچنین به صورت زيرنويس.
موضوع	علي بن ابي طالب (ع)، امام اول، ۷۳ قبل از هجرت - ۴ق. - ديدگاه درباره حق و باطل
موضوع	علي بن ابي طالب (ع)، امام اول، ۷۳ قبل از هجرت - ۴ق. نهج البلاغه — نقد و تفسير
موضوع	علي بن ابي طالب (ع)، امام اول، ۷۳ قبل از هجرت - ۴ق. نهج البلاغه . برگزیده حق و باطل -- جنبه های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ۴.م ۶۵۰/۳۸۰/۹BP
رده بندی ديوسي	۲۹۷/۹۵۱۵۹۷/۶۵۱۵
تصاره كتابشناسی ملی	۳۷۳۷۷۶۹

انتشارات سمیع

حق و باطل نهج البلاغه

نوشته: حمید مروجی طبسی

■ انتشارات: سمیع

■ شابک: ۱ - ۸۸ - ۵۶۳۲ - ۰۶۰ - ۹۷۸

■ ناظر فنی: محمد صادق پورامینی

■ قطع: رقعي، تعداد صفحه: ۲۶۲

■ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

■ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

■ قيمت: ۸۵۰۰ تoman

انتشارات لاهجه

شهری: بازار بزرگ ری - طبقه اول - پلاک ۴۵/۱

تهران: ناصرخسرو، کوچه خذابنده لو، کوچه شهید کجوری، ساختمان صدف پ ۱۱۰

تلفن: ۰۹۱۲ ۱۰ ۱۸۷۵۲ - ۵۵۹۵۳۸۷۱ - ۰۹۱۲ ۱۰ ۱۸۷۵۲ - همراه: ۳۳۹۹۶۶۹۱

پست الکترونيکی: sameipub@yahoo.com پخش: ۰۹۱۲۳۷۶۲۲۳۰

حساب سپیا: ۰۳۳۶۵۱۹۷۵۰۰۰۶

حقوق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۹	مقدمه آیت الله محمد جعفر خوشنویس
۱۱	درآمد

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۱۵	۱.۱. حق
۱۶	۲.۱. باطل
۱۷	۳.۱. حق و باطل در اصطلاح
۲۰	۴.۱. حق و باطل در آینه قرآن و روایات
۲۶	۵.۱. شبہ
۲۹	۶. آشنایی اجمالی با سیره امیر مؤمنان(ع)

فصل دوم: درآمدی بر شناخت حق و باطل

۵۲	۱.۲. ضرورت شناخت حق و باطل
۶۰	۲.۲. لوازم شناخت حق و باطل
۷۸	۲.۳. راه رسیدن به شناخت حق و باطل
۸۷	۴.۲. موانع رسیدن به شناخت حق
۹۸	۵.۲. پیامدهای شناخت حق و باطل

فصل سوم: معیارهای شناخت حق و باطل

۱۰۷	۱.۳. مطابقت با وحی
۱۱۴	۲.۳. سیره معصومین (ع)
۱۴۰	۳.۳. فطرت (عقل سليم)

فصل چهارم: شناخت ویژگی‌ها

۱۴۸.....	۱.۴. ویژگی‌های حق
۱۹۰.....	۲.۴. ویژگی‌های طرفداران حق
۱۹۸.....	۳.۴. ویژگی‌های باطل
۲۱۸.....	۴.۴. ویژگی‌های طرفداران باطل

فصل پنجم: آسیب‌شناسی اجرایی شدن حق‌مداری علوي

۲۳۱.....	۱.۵. رابطه بصیرت با شناخت حق و باطل
۲۳۶.....	۲.۵. راه رسیدن به حق در دوران غیبت معصوم(ع)
۲۴۲.....	۳.۵. میزان حقوقیت خواست مردم
۲۴۸.....	۴.۵. شرایط بیان حق
۲۵۱.....	خاتمه
۲۵۵.....	کتابنامه

مقدمه آیت الله محمد جعفر خوشنویس

بسم الله الرحمن الرحيم

از قدیم الایام و در تمام اعصار و امصار و با نگاهی واقع بینانه‌تر در همه امور جاری زندگی روزمره مردم، دو مقوله حق و باطل در تقابل با یکدیگر بوده‌اند. گاهی در سر دوراهی‌ها، انتخاب مسیر حق یا باطل، سرنوشت‌هایی را به تغییر و تبدل واداشته است. حق و باطل دو کفه یک ترازوست و در طول تاریخ، هر یک بر دیگری غلبه پیدا کرده و به نحوی ظهور و بروز داشته و در پاره‌ای از زمان، آنچنان به هم آمیخته‌اند که تشخیص آنها از یکدیگر بسیار مشکل می‌نموده است. این آمیختگی به خاطر تشابه‌ی است که در ظاهر میان آنها پیدا می‌شود و جاهلان به حق را به سو باطل‌گرایی می‌کشاند. این تشابه در اغلب موارد - تحت تأثیر کردار ادمی و به عمد و اختیار او پیدا شده و به حق، لباس باطل پوشانده است. «يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَمْ تَأْتِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَ تَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَ أَتُمْ تَعْلَمُونَ» (آل عمران: ٧١) و گاهی بر سر حق بودن چیزی - با اینکه علم به درستی آن دارند، جدل می‌کنند: «يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ...» (انفال: ٦).

امیر مؤمنان علی(ع) می‌فرماید: «لَا يُرِفَ الْحَقُّ بِالرِّجَالِ، اعْرِفِ الْحَقَّ تَعْرِفَ أَهْلَهُ» (بحار الانوار: ج ٤٠، ص ١٢٥)

ملاک حق بودن حق را نباید در افراد و احزاب جست وجو کرد، بلکه باید حق را با خودش شناخت تا صاحبان حق نیز شناخته شوند، طبعاً هر کسی خود را بر حق و نظرش را ملاک در تشخیص آن می‌داند.

بنابر این بر همه برادران و خواهران ایمانی فرض است که با مطالعه کتاب‌هایی از این دست، از جمله کتاب حاضر نوشته جناب آقای حمید مروجی طبیعی، نویه مرحوم آیت الله العظمی شیخ محمد رضا طبیعی نجفی(ره) بیشتر با این مبانی آشنا شوند.

توفیق همگان را از خداوند متعال خواستارم.

والسلام

محمد جعفر خوشنویس

معروف به جعفر الهاادی

درآمد

انسان همواره و در طول مدت زندگی در دنیا، بر سر دوراهی‌ها و انتخاب قرار می‌گیرد. شناخت راه صحیح و بی‌راهه جهت ادامه مسیر، امری کاملاً لازم و بدیهی است. همچنین از آنجا که تمام اعمال آدمی اعم از رفتار، گفتار و پندار او تأثیر مستقیم در سعادت و شقاوتش دارد، پس لازم است با چشم باز و به طور دقیق، مسیر حرکتش را بشناسد و در آن طی طریق نماید. به تعبیر دیگر، انسان می‌بایست حق را از باطل تمیز دهد، حقیقت را برگیرد و کژی را رها نماید.

حق و باطل از شایع‌ترین مسائلی است که در زندگی انسان در دفعات بسیار، جلوه می‌نماید و آدمی را وادار به انتخاب یکی از دو موضوع می‌کند. بدیهی است که با انتخاب هر کدام از آن‌ها، سرنوشت انسان به طور کلی تغییر می‌کند و در حقیقت سعادت و شقاوت وی در گرو انتخابش است.

با توجه به این که معصومین(ع) الگوی زندگی مناسب بشری در همه دوران‌ها و مکان‌ها هستند، شایسته است در گزینش مسیر متنه‌ی به خوشبختی ابدی، این حضرات(ع) و سیره و کلامشان مورد بررسی قرار گیرد. امام علی(ع) مظہر حق و دشمنان وی مظہر باطل محسوب می‌شوند. ایشان در طول مدت حیات پربرکت خویش، بارها با مسئله حق و باطل درگیر و همیشه سربلند از آن میادین کارزار خارج شدند. لذا پیامبر اعظم(ص) آن حضرت(ع) و حق را دو همراه دائمی خواندند و حق را در جایی دانستند که امام(ع) حاضر باشند.

دوران حکومت علوی از مهم‌ترین مظاہر تقابل حق و باطل در صدر اسلام و دوران پس از حیات مبارک پیامبر عظیم الشأن (ص) به حساب می‌آید. بسیاری از کلمات حضرت علی(ع) در این دوران در کتاب شریف نهج البلاغه گردآوری و ارایه شده است.

در متن حاضر، با مطالعه و تورق کتاب وزین نهج البلاغه تلاش می‌شود موضوع حق و باطل از آن کتاب شریف استخراج و طی دسته‌بندی مناسب و راه‌گشنا ارایه شود تا ضمن تحقیق پیرامون این موضوع، مسایل کاربردی‌تر، کشف و بیان شود.

متن حاضر در بنج فصل تنظیم و ارایه شده است.

فصل اول به کلیات و تعاریف در باب حق و باطل اختصاص یافته است. در فصل دوم به لوازم و مقدمات مورد نیاز جهت شناخت حق و باطل با عنوان «درآمدی بر شناخت حق و باطل» پرداخته شده است. سومین فصل این پژوهش با موضوع «معیارهای شناخت حق و باطل» تقدیم شده است.

در فصل چهارم به «شناخت ویژگی‌های حق و باطل و طرفداران آنها» اشاره شده است.

آنچه در آخرین فصل ارایه شده عنوان «آسیب‌شناسی حق‌مداری علوی» را به خود گرفته است که به چهار سؤال مطرح شده پاسخ می‌گوید. در پایان لازم است از اساتید ارجمند، حجج الاسلام والمسلمین دکتر محمد‌کاظم رحمان‌ستایش و مهدی غلامعلی که در تدوین این اثر از هیچ‌گونه راهنمایی فروگذار ننمودند، سپاسگزاری نمایم.

حمدی مروجی طبسی

۱۴۳۶ رجب المرجب

قم مقدس